

NEKI ELEMENTI PROTIVNUKLEARNOG I PROTIVHEMIJSKOG OBEZBEĐENJA NAPADA U PLANINI I NA KRASU

Planinsko i kraško zemljište, u uslovima upotrebe nuklearnih i hemijskih borbenih sredstava, snažno utiče na uspeh u napadu, jer je branilac u mogućnosti da pomoću ovih sredstava stvori značajne prepreke i ojača svoju odbranu. Na ovom zemljištu, pretežno ispresecanom i sa malim brojem komunikacija, a uspešno zaprečenom, napadač neće uvek moći da pronađe ili uredi obilazne pravce, pa će veoma često biti prinuđen da kontaminirano zemljište savlađuje uz veći utrošak vremena, snaga i sredstava. Napad će pretežno biti kanalisan na pravce koje će branilac moći dobro da organizuje i brani, a uz to usmeriće na njih i težište svoje nuklearne podrške, pogotovo kad izvode u njegovu dublju pozadinu.

S obzirom na tehničku opremljenost savremenih armija, borbena dejstva u planini i na krasu odvijaće se najčešće u zahvatu komunikacija, pa će tu i branilac uglavnom da primeni svoja nuklearna i hemijska borbena sredstva za uništenje žive sile i tehnike napada. Napadaču će upotreba braniočevih nuklearnih sredstava na ovom zemljištu doneti mnoge probleme, zbog kojih će napad biti veoma otežan.

Tako, radioaktivne kontaminacije i naknadne radioaktivne padavine (nastanak ovih padavina mogućan je ne samo nakon površinskih, već i niskih vazдушnih nuklearnih eksplozija), čiji će se uticaj širiti usled strujanja vazduha duž dolina — tesnaca, zatim verovatne prepreke koje će branilac stvarati upotrebom atomskih mina i prizemnim nuklearnim eksplozijama, odlučujuće će uticati na tempo i uspeh napada. Na kraškom zemljištu poseban uticaj ispoljiće indukovane kontaminacije kod svih nuklearnih eksplozija nisko u vazduhu, jer će na to uticati krečnjački karakter tla, sa veoma velikim procentom kalcijuma koji je beta-radioaktivan, sa poluživotom od 164 dana i uslovi za obilazak takvog KonZ-a biće vrlo mali. Najveće prepreke će stvarati prizemne nuklearne eksplozije u tesnacima (od njih nastaju veliki krateri i prostorije kontaminirane radioaktivnim padavinama, a neposredno u rejonu nulte tačke i indukovana radijacija vrlo visokog intenziteta). Živa sila napadača, sem u neposrednom dodiru, nalaziće se van zakona, te joj preti opasnost da pretrpi teške gubitke. U odnosu na zaprečavanje hemijskim sredstvima, zbog strujanja vazduha duž dolina pare BOt će se širiti na većoj daljini, što povećava opasnost za napadača (ovo se može neutralisati pravilnom primenom sredstava zaštite, no pokret će biti usporen); ovakav KonZ redovno će biti mali i moguće ga je obići.

Sve to uslovljava da će često napad u planini i na krasu biti veoma spor, zahtevaće mnogo napora, dosta snaga, sredstava i vremena; teh-

nika, a u prvom redu oklopne i motorizovane jedinice moći će samo izuzetno da dođu do izražaja i teret napada će pasti uglavnom na pešadijske jedinice.

No, iako branilac, podržan nuklearnim i hemijskim borbenim sredstvima, ima mnogobrojna preimućstva, napadač ima uslove da uspešno izvede napad.

Pre svega, zbog širine fronta branilac neće moći da zapreči sve pravce koji izvode na njegov prednji kraj i dubinu, pa će u njegovom rasporedu postojati neposednuti i nezaprečeni međuprostori. Branilac neće moći nuklearna sredstva uvek precizno da iskoristi: njihovo lansiranje avijacijom, artiljerijom ili raketama na ovom zemljištu neće uvek biti dovoljno precizno (sem u širim dolinama), a postoji opasnost da, s obzirom na konfiguraciju zemljišta, nastanu za branioca neželjene posledice od sopstvenog nuklearnog udara i sl. (Od ovoga se izuzimaju atomske mine, koje se mogu postaviti tamo gde se želi.) Planinsko zemljište, svojom konfiguracijom i pokrivenošću, omogućava dobro zaklanjanje (po uvalama, jarugama, vrtačama, pećinama i sl.). Napadač ima mogućnost da koristi i veoma raznovrstan priručni materijal za savlađivanje hemijskog KonZ-a, a može na vreme da obezbedi i prikupljanje mesnih sredstava za zaštitu i dekontaminaciju, čime će olakšati savlađivanje prepreka.

U vezi s navedenim razmotrićemo rad pešadijske divizije na protivnuklearnom i protivhemijskom obezbeđenju napada u planini i na krasu.

Mere obezbeđenja. Izviđanje neprijateljevih nuklearnih i hemijskih priprema i prepreka zauzima posebno mesto, i manje radiološke i hemijske barijere mogu usporiti ili onemogućiti izvršenje napada na određenom pravcu. Izviđanjem prvenstveno treba ustanoviti koja i kolika nuklearna i hemijska borbena sredstva (NH b/s) i lansirna sredstva ima neprijatelj i kakve su mogućnosti, s obzirom na ova sredstva i zemljište, da stvara prepreke; na kojim pravcima može branilac da ispolji težište NH dejstva i koje su najosetljivije deonice komunikacija na pravcu nastupanja divizije; broj i veličinu KonZ-a i mogućnosti obilaska ili savlađivanja itd. Podaci se prikupljaju svim raspoloživim sredstvima i organima, a korisno je imati što veći broj izviđačkih grupa ubačenih u braniočevu pozadinu.

Na osnovu prikupljenih podataka komanda divizije treba da proceni: mogućnosti braniočevog dejstva po pravcima u pogledu upotrebe NH b/s; moguće veličine KonZ-a i mogućnosti za obilazak ili savlađivanje; mogućnost zaštite žive sile u pojedinim fazama napada (posebno u periodu grupisanja za napad), te koje će napadne kolone biti najugroženije.

U fazi podilaženja i pri savlađivanju pojasa obezbeđenja posebnu pažnju potrebno je obratiti otkrivanju radioloških i hemijskih (RH) prepreka, kao i pronalaženju obilaznih puteva i pravaca, kao i nezaprečenih međuprostora; naročito je značajno da se glavnina na vreme obavesti o nailasku na prepreke, da bi se preduzele mere za obilazak, savlađivanje ili dekontaminaciju zatrovane prostorije. Same jedinice

prvog ešelona savlađuju kontaminirane prepreke ispred prednjeg kraja, a obilazne i pravce sa niskim intenzitetom, za račun drugog ešelona (rezerve) divizije, pronalaze i NHB-patrole divizije. Pravci za obilaženje hemijskih prepreka verovatno će se naći, ali samo za kretanje manjih pešadijskih delova (četa-bataljon), dok kod radioloških prepreka treba tražiti pravce sa što manjim intenzitetom.

Za uspeh u napadu značajno je da komanda divizije na vreme pripremi potrebna sredstva i mehanizaciju za savlađivanje prepreka i otklanjanje posledica koje mogu nastati ili usled nuklearnih udara branioca, ili eksplozija atomskih mina, ili radioaktivnih padavina, ili hemijskog bombardovanja iz vazduha. Ovo treba da sprovedu i komande napadnih kolona, odnosno pešadijskih pukova na zasebnom pravcu, pri čemu treba voditi računa da planinsko zemljište znatno otežava manevar snagama i sredstvima po frontu, pa zato osamostaljenje jedinica po pravcima za PNHBO ima poseban značaj. Načelno, jedinicama ABH trebalo bi ojačavati one delove borbenog poretka koji su najugroženiji, s tim da se ne ojačavaju jedinice na pravcu glavnog udara (tu se raspoređuje glavnina jedinica ABHO).

Mere i postupci za sprečavanje ili slabljenje nuklearnog i hemijskog dejstva branioca. Otkrivena NH-sredstva branioca treba uništavati ili neutralisati u prvom redu avijacijom, a zatim diverzantima, ubačenim i drugim jedinicama koje se nalaze u pozadini branioca. Planinsko zemljište omogućava iznenađenje pri napadu na braniočevu nuklearnu artiljeriju i lansirne uređaje, a napad, zbog mogućnosti da se postigne iznenađenje, može da se izvede i s manjim snagama. Slično je i sa napadom na poljska skladišta i transporte artiljerijskih i hemijskih sredstava. Svaki napad na braniočeve položaje NH b/s, čak i kada se ista ne mogu uništiti, nametaće da branilac menja te položaje, a time i da smanji efikasnost nuklearnih eksplozija, da naknadno priprema elemente za njihovo izvršenje i sl.

Napadni pravci na planinskom i kraškom zemljištu su relativno malog kapaciteta, pa će napadač retko koncentrisati takve snage koje bi bile rentabilan nuklearni cilj (mada je i ovo relativno). Međutim, da bi stvorio uslove za savlađivanje protivnikove odbrane, napadač je primoran da na izabranom pravcu koncentriše nadmoćnije snage. Ovaj period dok koncentracija traje je najopasniji, jer bi tada moglo biti upotrebljeno nuklearno oružje branioca, pogotovo ako se polazne linije za napad nalaze u dolini, klisuri i sl. Zbog toga dovođenje jedinica na polaznu liniju za napad treba obaviti noću ili po nevremenu, a ukoliko je zemljište pošumljeno i danju, no i tada u manjim (najviše četnim) kolonama. Ukoliko zbog situacije napad glavnim snagama na izabranom pravcu mora početi danju, onda do svanuća treba jedinice dovesti na polaznu liniju sa dosta rastresitim rasporedom i napad otpočeti što pre na širem frontu manjim napadnim kolonama, najbolje duž grebena i kosa (ukoliko su i strane grebena kontaminirane, onda pravac napada treba usmeriti onom stranom grebena gde je intenzitet zračenja manji).

Savlađivanje prepreka. Branilac će nastojati da napadačeve snage uništi ili neutrališe pre nego što podiđu prednjem kraju odbrane, pa

će, pored ostalog, stvarati jake nuklearne ili hemijske prepreke. Prepreke se postavljaju, u prvom redu, na komunikacije koje vode duž klisura ili uskih dolina, pa će napadač imati veoma složen zadatak da ih savlada i koncentriše jake snage na uskom prostoru, na izabranom pravcu glavnog udara, u uslovima slabe komunikativnosti i kad su kolone izdužene, a da ih istovremeno ne podmetne pod braniočev nuklearni udar.

Kroz hemijski KonZ jedinice će izrađivati prolaze dekontaminacijom komunikacija (delovi za dekontaminaciju jedinica ABHO treba da su u sastavu prethodnica i prednjih odreda). Kroz prolaze jedinice treba da se kreću pod zaštitnom maskom i da se dobro organizuje kontrolno-zaštitna služba. Ovakav KonZ, pošto je obično male površine, pešadijske jedinice mogu uspešno da obiđu ili da se upućuju kolonskim putevima van glavne komunikacije. Radiološki kontaminirano zemljište, koje prostorno može da bude vrlo veliko, teško je, a često i nemoguće obići, pa jedinice ABHO samo polivaju komunikacije da bi sprečile dizanje prašine, a motorizovane jedinice se kreću nešto sporije, vodeći računa da ljudstvo bude što manje ozračeno.

Raščišćavanje prepreka koje na komunikacijama stvore površinske nuklearne eksplozije, sa kraterima znatnih dimenzija, zahtevaće velike snage i sredstva, kao i mnogo vremena. Kontaminacija u blizini kratera biće veoma jakog intenziteta. Ako je komandant divizije (puka) prisiljen da koristi baš komunikaciju koja je tako zaprečena, neophodno će biti da obezbedi vrlo jake snage za raščišćavanje, u prvom redu inženjerske jedinice i mehanizaciju, a ljudstvo u toku rada treba često smenjivati. No, pošto će raščišćavanje često biti neizvodljivo, napad će najčešće izvoditi pešadijske jedinice upućene duž grebena, a glavni udar usmeren onim pravcima koji obezbeđuju da zadatak bude izvršen i da se istovremeno sačuva borbena sposobnost žive sile. Ako je moguće, korisno je da se izrade kolonski putevi na strani grebena gde je kontaminacija slabija (i ovo zahteva dosta snaga i sredstva, ali se ljudstvo može sačuvati od opasnih doza zračenja).

Za savlađivanje hemijskog KonZ-a ispred braniočevog prednjeg kraja mogu da se koriste, pored formacijskih, i priručna sredstva, kojih u planini ima dovoljno (sem na visinama iznad 2.000 m). U napadu na planini prvi ešelon i rezerve manjih jedinica (pukova) biće prinuđeni da sopstvenim snagama savlađuju KonZ. Za druge ešelone i divizijske rezerve izrađivaće se prolazi, bar na glavnim komunikacijama — pravcima. Broj i karakter prolaza reguliše komanda divizije ili jedinice drugog ešelona, koji se staraju i o izradi. Hemijske prepreke, stvorene u dubini odbrane, a pogotovo na krilima i bokovima, zbog ograničenog prostiranja pešadijske jedinice će lakše obilaziti, ali će pri tom najčešće biti primorane da dejstva usmere pravcima koji će biti posednuti i branjeni.

Kada su rejoni odbrane zahvaćeni radioaktivnim padavinama a branilac tu i dalje drži svoje snage, bilo bi umesno ovde i napad usmeriti, jer će branilac svoje snage držati tamo gde je intenzitet zračenja manji. Za savlađivanje prepreka na koje se naiđe u dubini, treba što više koristiti priručna sredstva. Radi toga komanda divizije pravovremeno treba da prikupi podesna sredstva iz mesnih izvora, koja će po-

služiti kako za izradu prolaza, tako i za izradu zaštitnih sredstava. Ono što se prikupi treba dodeliti nižim jedinicama (zaključno sa četom), a treba im dodeliti i sredstva za dekontaminaciju oružja. Količinu formacijskih sredstava koja se dodeljuju potčinjenim jedinicama treba odrediti zavisno od procene opasnosti koja im pretila na pravcu njihovog dejstva (treba imati u vidu da će sredstva za savlađivanje prepreka biti potrebna samo na hemijskom KonZ-u, a za savlađivanje radio-loškog KonZ-a biće dovoljni samo zaštitna maska i rukavice).

Prilikom savlađivanja KonZ-a treba nastojati da to jedinice učine što brže, da bi ljudstvo što manje bilo pod zaštitnim sredstvima u zaštitnom položaju, jer ona izazivaju iznuravanje. Zbog toga, artiljerijska priprema i podrška napada veoma snažno utiču da pešadija brzo savlada KonZ. Za savlađivanje KonZ-a na otkrivenom prostoru (na visoravni i krasu), korisna je i masovna primena dimnih zavesa.

U svakom slučaju, obilazak kontaminiranih zona i rejona u planini i na kršu biće mnogo teži no na ravničastom i manevarskom zemljištu, pa se i dekontaminiranje istih postavlja u mnogo oštrijem vidu.

Izvođenje i smena jedinica sa KonZ. Kada je radioaktivnim padavinama zahvaćena veća prostorija, napadač će biti prinuđen da duže vreme boravi na KonZ-u (zbog veličine kontaminirane prostorije i strmih nagiba), a tempo napada biće usporen. Da jedinice ne bi primile veću dozu zračenja od dozvoljene, potrebno ih je smenjivati, za što su potrebne rezerve. Pošto će se napadati na širem frontu a manevar s rezervama po frontu neće biti uvek moguć (ukoliko ne postoje rokadni putevi), potrebno je da i jedinice niže od puka imaju svoje rezerve. Ovde treba pomiriti dve suprotnosti: potrebu da rezerve budu što bliže prednjim delovima borbenog poretka — da bi se brzo uvele u borbu na pogodnim pravcima, i nužnost da budu što dalje od prednjih delova — da bi se izbeglo da budu zahvaćene nuklearnim dejstvom. To bi se moglo postići ako bi se rezerve kretale pravcima sa najnižim intenzitetom zračenja, što bliže borbenom poretku, a da se u borbu uvode na krilima i bokovima branioca s ciljem da se udarom u bok omogući jedinici koju treba smeniti da se odvoji i izvede van zone visoke kontaminacije. (Treba napomenuti da će se ovakva zemljišna pogodnost ukazati.) Na sličan način može se postupiti i kad treba smeniti jedinice sa hemijskog KonZ-a, s tom razlikom što se rezerve mogu kretati bez opasnosti iza borbenog poretka, vodeći računa da ne budu zahvaćene nuklearnim udarom usmerenim na prvi ešelon. Smenjene jedinice sa KonZ-a treba uputiti na dekontaminaciju, a u slučaju hemijske kontaminacije treba što pre na položaju izvršiti primarnu dekontaminaciju.

Otklanjanje posledica. Na pravcu kretanja napadačevih snaga puteve treba dekontaminirati kad god je moguće. U fazi podilaženja i savlađivanja pojasa obezbeđenja branioca, jedinice ABHO kreću se na začelju prethodnica (PO), sa zadatkom da dekontaminiraju komunikacije i tako glavnini divizije obezbede nesmetano kretanje. Isto tako, u slučaju da delovi marševske kolone budu kontaminirani hemijskim sredstvima, delove za dekontaminaciju treba razviti u najbližem po-

godnom rejonu pored komunikacije, gde sačekuju kontaminirane jedinice, dekontaminiraju ih, a zatim produžavaju pokret zauzimajući ponovo svoje mesto na začelju prethodnice. Ako su jedinice kontaminirane hemijskim sredstvima u manjoj meri, one odmah po prestanku napada pristupaju primarnoj dekontaminaciji ljudstva i sredstava, a po potrebi vrše atropinizaciju i nastavljaju pokret. Kad je jedinicu zahvatio oblak radioaktivnih padavina, čije vreme taloženja iznosi nekoliko časova, nužno je da nastavi kretanje pod zaštitnim sredstvima.

Ako je zemljište bilo već ranije kontaminirano radioaktivnim padavinama, a osa taloženja je komunikacija (klisura, dolina), kretanje marševskih kolona peške biće rizično. Zbog toga je bolje da se ovakve jedinice prevoze po delovima. Ako za to nema mogućnosti, jedinice ABHO treba da polivaju komunikaciju (za ovo će biti potrebno dosta sredstava i vode). Asfaltirane komunikacije moguće je dekontaminirati ukoliko dužina kontaminirane deonice nije prevelika (ako se ima dosta vremena). Kada se polivenim komunikacijama kreću pešadijski delovi, ne sme se dozvoliti da ih pretiču motorizovani delovi.

Prolazi u hemijskim preprekama ispred prednjeg kraja, dekontaminiraju se samo za drugi ešelon, odnosno rezerve. Dekontaminacija prolaza, pored ostalog, može se obaviti izolacijom ili paljenjem, ali pod uslovom da ne postoji opasnost od požara. Za hemijsku dekontaminaciju prolaza kod manjih pešadijskih jedinica, mogu se koristiti i razna priručna i mesna sredstva.

Obavljanje dekontaminacionih radova u toku napada biće dosta otežano, jer će deo kapaciteta jedinica ABHO biti angažovan za dekontaminaciju puteva za dotur i evakuaciju, manji deo za eventualna gašenja požara u zahvatu komunikacije (koji budu izazvani nuklearnim eksplozijama), ali veći deo kapaciteta morao bi biti slobodan za dekontaminaciju eventualno ugroženih jedinica.

U snabdevanju vodom za dekontaminaciju pojavljivaće se više teškoća: ili je uopšte neće biti (na krasu), ili je neće biti dovoljno (na kraškom i visokoplaninskom zemljištu), ili će vodni objekti biti kontaminirani, a često i neće biti moguće da se urede prilazi do vodnih objekata. O tome treba voditi računa pri postavljanju zadatka jedinicama ABHO za dekontaminaciju, jer za radiološku dekontaminaciju treba mnogo vode. Stoga će biti potrebno da se metodi dekontaminacije prilagode stvarnim uslovima.

Da bi se ublažio nedostatak vode za dekontaminaciju, moguće je smanjiti broj sredstava koje treba dekontaminirati i to tako da pešadijske, a po mogućstvu i ostale jedinice, same dekontaminiraju svoje naoružanje, pa i ljude — osobito leti. Za ovo može da posluži i manji potok ili malo jači izvor. Tako bi jedinicama ABHO kao objekt za dekontaminaciju ostala samo artiljerija.

Prilikom korišćenja vode potrebno je voditi računa i o njenoj upotrebljivosti. Vodu u zoni padavina ne treba koristiti 2—3 sata posle prizemne nuklearne eksplozije (dok se padavine potpuno ne istalože nad rekom). Planinske reke i potoci brzo odnose ne samo radioaktivne čestice, već i bojne otrove. U svakom slučaju, vodu pre upotrebe treba ispitati. U snabdevanju vodom za piće posebnu ulogu će imati hidrotehničke jedinice, naročito na krasu.

Pošto se dekontaminacioni radovi često neće moći da izvode u blizini vodnih objekata, potrebno je jedinice ABHO snabdeti cisternama. Ako se napad bude odvijao uzvodno, verovatno je da će voda skoro od izvora biti kontaminirana i nepogodna za bilo kakvu upotrebu. Izgrađene cisterne (čatrnje) na delu krasa koji je bio u rukama branioca takođe mogu biti kontaminirane; zbog toga će biti potrebno da se postojeći vodni izvori i objekti laboratorijski ispituju. U pronalaganju podzemnih voda jačeg kapaciteta na krasu, nužno će biti da se više angažuju hidrotehničke jedinice, pa pd treba njima da bude ojačana.

Kontaminirane jedinice prvog ešelona divizije treba orijentisati da same vrše primarnu dekontaminaciju, dok ABH-jedinice treba da pomognu u dekontaminaciji kod jedinica II ešelona (rezerve) i artiljerije. Kada su delovi prvog ešelona toliko kontaminirani da im i pored preduzetih mera preći opasnost, treba ih smeniti, izvući sa KonZ-a i uputiti na dekontaminaciju.

Pošto su delovi za dekontaminaciju jedinica ABHO vezani za komunikacije, skoro redovno će osnovne jedinice organizovati dekontaminacione radove na četnim-baterijskim dekontaminacionim mestima (DkM), koristeći sredstva koja im budu dodeljena, kao i ona koja same prikupe. Pošto jedinice neće moći uvek da obezbede dovoljno vode, radiološka dekontaminacija često će biti nepotpuna, ali se intenzitet zračenja može smanjiti na snošljivu meru, a ljudstvo osposobiti da nastavi borbu bez upotrebe zaštitnih sredstava.

U pogledu rasporeda jedinica ABHO nužno je da jedan deo bude u blizini vatrenih položaja artiljerije i rezervi (drugih ešelona), na udaljenju 3—5 km (zbog opasnosti od nuklearnog udara). Potrebno će biti izvideti i po mogućstvu urediti (u intervalima između zadataka) verovatne rejone razvoja dekontaminacionih stanica (DkSt). No, s obzirom da zemljište u zahvatu komunikacije obično ne obezbeđuje u potpunosti uslove za razvoj jedinica ABHO, često će one obavljati dekontaminaciju u pokretu, s tim da se moraju razviti delovi koji će dekontaminirati ljudstvo.

Sanitetsko obezbeđenje. Napadačeve snage van zaklona trpeće 1,5—2 puta veći efekat braniočevog nuklearnog oružja no da su u zaklonu, a na kraškom zemljištu gubici će biti povećani i usled razletanja kamenja. Zbog toga će i sanitetsko obezbeđenje biti veoma delikatno i otežano i zbog povećanih povreda i gubitaka, i zbog verovatnih gubitaka među sanitetskim osobljem. Zato će biti potrebno da se u napadnim dejstvima angažuju mnogo jače sanitetske ekipe za pružanje pomoći, a jedinice na ugroženim napadnim pravcima treba ojačavati sanitetskim ekipama različitog sastava. Niže sanitetske etape uspešno će izvršiti ovaj zadatak ako pruže pomoć svim povređenim i izvuku ranjenike i povređene do najbliže komunikacije, odakle će ih preuzimati više sanitetske etape i povratnim transportom evakuisati do sanitetskih ustanova. Kada nema mogućnosti da se ranjenici izvuku do komunikacija, a postoje uslovi da se divizija ojača helikopterima, bilo bi veoma korisno da se evakuacija izvrši pomoću njih.

U planini i krasu biće potrebno i da se sanitet ojača nosiocima ranjenika iz jedinica, kako bi se stručno ljudstvo moglo više angažovati na pružanju pomoći povređenima. Pošto će biti povređenih i istovremeno kontaminiranih, nužna će biti najuža saradnja sanitetskih i ABHO organa i jedinica prilikom trijaže, pružanja pomoći i dekontaminacije.

Protivpožarna zaštita. Požar izazvan nuklearnom eksplozijom može ozbiljno da omete izvršenje napada u planirano vreme i na izabranom pravcu. S obzirom na to da će branilac svoje nuklearno oružje upotrebiti uglavnom u zahvatu komunikacija koje izvode na težište njegove odbrane, to će se i požari najverovatnije javljati u tim rejonima. Da bi se obezbedilo nesmetano kretanje jedinica, formiranje borbenog poretka, kao i kasnije snabdevanje, biće potrebno preduzeti sve mere za gašenje požara. U tom smislu treba angažovati deo jedinica ABHO, a najvećim delom ostale jedinice.

Zbog konfiguracije planinskog zemljišta požari će se češće javljati i to samo na onoj strani grebena gde je izvršena nuklearna eksplozija. Ukoliko se vatra ne prenese i na drugu stranu grebena, često će biti mnogo lakše izvesti napad upućivanjem pešadijskih delova tom stranom, nego angažovati velike snage i sredstva za gašenje požara.

Primena nuklearnih i hemijskih borbenih sredstava u planini i na krasu postavlja pred jedinice, a naročito pred starešine, mnogobrojne probleme koje će biti nužno rešavati da bi se napad uspešno izveo. U PNHB obezbeđenju napadnih dejstava najveći teret snosiće same jedinice, a pomoć jedinica ABHO može se očekivati samo za stručne radove. Treba imati u vidu da će jedinice rodova uspešno savladivati teškoće ako znalački iskoriste osobine zemljišta i mogućnosti mesnih sredstava. Pored toga, znalačko korišćenje mesnih objekata i konfiguracije zemljišta za zaštitu ljudstva i materijalno-tehničkih sredstava od dejstva protivnika sa NH b/s, može umnogome umanjiti efekte toga dejstva i doprineti da se napad uspešno izvrši.

Potpukovnik
Uroš ĐORĐEVIĆ